

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJOS STUDIJOS

6

*Juozas Čiulda. Trumpi
samprotavimai apie žemaičių
kalbos gramatikos taisykles*

1994

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJS STUDIJS

6

Juozas Čiulda.
Trumpi samprotavimai
apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles

Parengė Giedrius Subačius

VILNIUS

MOKSLO IR ENCIKLOPEDIJŲ LEIDYKLA 1993

UDK 808. 82-087
Li-191

Redakcinė kolegija:

Egidijus Aleksandravičius
Antanas Kulakauskas
Rimantas Miknys
Egidijus Motieka (vyriausiasis redaktorius)
Giedrius Subačius
Antanas Tyla

„Lietuvių atgimimo istorijos studijoms“ rašykite šiuo adresu:
Užupio g. 8–18, 2007 Vilnius

Recenzavo dr. *Saulius AMBRAZAS* ir *Birutė VANAGIENĖ*

Gramatiką, laiškus ir dokumentus iš lenkų kalbos vertė *Giedrius SUBAČIUS*

Lotyniškuosius intarpus vertė ar parinko vertimus *Rasa JURGELĖNAITĖ*

ISBN 5-420-01224-3

© Giedrius Subačius, vertimas ir parengimas, 1993

© Mokslo ir enciklopedijų leidykla, apipavidalinimas, 1993

TURINYS

Pratarmė	5
<i>Giedrius Subačius</i> . Juozas Ciulda ir jo gramatika	7
<i>Halina Karas, Nijolė Kolytė</i> . Juozo Ciuldos gramatikos terminai ir kalba	56
<i>Józef Czudło</i> . Krótkie pomysły o prawidłach grammatycznych języka Zmudzkiego	79
<i>Juozas Ciulda</i> . Trumpi samprotavimai apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles	223
Laiškai	359
<i>J. Ciulda</i> Motiejui Valančiui	360
<i>J. Ciulda</i> Stanislovui [?]	366
<i>Adomas Zavadskis</i> <i>J. Ciuldai</i>	367
<i>J. Ciulda</i> Vilniaus archeologijos komisijai	368
Dokumentai	373
<i>J. Ciuldos</i> krikšto metrikai	374
Slapta <i>Juozo Valentinavičiaus</i> nuomonė apie <i>J. Ciuldą</i>	374
Priedai	377
Paaiškinimai	378
Sutrumpinimai	381
„Samprotavimų“ lietuviškų žodžių registras	383
„Samprotavimų“ turinys	402
Adnotacija	407
Summary	409
Zusammenfassung	411

Vertimas

Mylimas Stanislovai!

Būk mielas, užėik Vilniuje pas knygininką poną Zavadskį ir parodyk jam šitą raštelį, kad teiktųsi atsakyti į vieną iš toliau pateiktųjų klausimų:

Ar jau išspausdintas Didžiai Garbingo Žemaičių Vyskupo atsiųstas rankraštis **Trumpi samprotavimai apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles?**

Ar bus spausdinamas?

Ar reikalinga išankstinė įmoka ir ar bus paskelbta prenumerata?

Kokia egzemplioriaus kaina?

Pono Zavadskio atsakymas tebūnie kuo trumpiausias ir parašytas ant šito paties raštelio. Po to tą patį raštelį teiksiesi man atsiųsti. Šito prašo Kun. Kapelionas.

J. Čiuldos laiškas Stanislovui [?] // Poznanės A. Mickevičiaus universiteto bibliotekos rankraštynas. Signatūra 3262. Įsigytas ir saugomas kartu su gramatikos rankraščiu. J. Čiuldos autorystė nustatyta iš rašysenos. Adresatas nežinomas. A. Zavadskio atsakymą žr. toliau.

ADOMAS ZAVADSKIS J. ČIULDAI

Rękopis Gramatyki Żmudzkiej nie może być kosztem drukarni drukowany, chyba kosztem autora a cena druku od arkuszu in 12° następna

- 1° Złożenie garmonku
24 Stron – RS 7.20
- 2° Odbicie na 500 Ex – 1 80
- 3° Papier szarobiały [...]
500 Exempli à 3.30 – 3.30

RS 12 kp 30.

Za arkusz druku

Vertimas

Žemaičių gramatikos rankraštis negali būti spausdinamas spaustu-
vės lėšomis, nebent autoriaus lėšomis, o vieno lanko spaudos kaina
formatu in 12° būtų tokia:

- 1° Surinkimas korpusu
24 puslapių — 7,20 s[idabro] r[ublių]
- 2° 500 egz. atspausdinimas — 1,80
- 3° Popierius pilkšvai baltas [...]
500 egzempliorių po 3,30 — 3,30

12 sr 30 kp

Už spaudos lanką

A. Zavadskio laiškas J. Čiuldai // Poznanės A. Mickevičiaus universiteto bib-
liotekos rankraštynas. Signatūra 3262. Parašytas J. Čiuldos laiško Stanislovui gale
paliktoje tuščioje vietoje. A. Zavadskio autorystė nustatyta iš rašysenos.

J. ČIULDA VILNIAUS ARCHEOLOGIJOS KOMISIJAI

19 Lutego⁶

Do Wileńskiej Archeologicznėj
Komissyi.

Ojczysta Kraina nasza Litwa słusznie się szczyci tak Swietném
Towarzystwem Obywateli miłujących pamiątki historycznėj chwały
swych przodków. Každy krajowiec powinienby, podług możności,
się przykładać do pomocy w tak piękném przedsięwzięciu. I rzeczy-
wiście, czytamy w publicznych pismach o Ofiarach przynoszonych tak
do pomnożenia Gabinetu Starożytności, jak i Biblioteki przy tymże
Zakładzie coraz w liczbie wzrastającėj. Ja Żmudzin, pomimo najszczer-
sze chęci, ledwo mogę się zdobyć na ofiarę szczupłėj ilości, z mojego
Zbiorku, książek, po większėj części w języku litewskim drukowanych;
jakie się poszczególniają w załączonym tu Spisie. Miedzy niemi jest

⁶ Čia data pirašyta ne J. Čiuldos ranka, galbūt gavėjo.